LAUSUNTO

1.6.2016 103/01/16

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite: E 46/2016 vp Perusmuistio OM2016-00105

Asia: Tehokkaan maksukyvyttömyyspuitteiston kehittäminen EU:lle

Oikeusministeriön laatimasta perusmuistiosta ilmenevä Suomen kanta komission konsultaatioasiakirjasta on perusteltu ja kannatettava. Sitovalla sääntelyllä ei tule harmonisoida maksukyvyttömyysmenettelyjen yksityiskohtia. Seuraavassa vielä eräitä näkökohtia.

1. Soveltamisala

Maksukyvyttömyysmenettelyjen tehostamisessa voivat kansalliset lainsäädäntötoimet olla paikallaan. Lainsäädäntö ei kuitenkaan välttämättä ole paras tai ainakaan ainoa vaihtoehto tässä tehostamisessa. Neuvonta ja ohjaus voivat olla tehokkaampia kuin sääntely.

On hyvä, että Suomi tuo esille oman mallinsa konkurssi- ja saneerausmenettelyjen valvonnassa. Konkurssiasiamies on yli 20 vuoden aikana tekemänsä valvontatyön avulla ollut osaltaan vaikuttamassa siihen, että menettelyt ovat kehittyneet ennakoitaviksi, tehokkaiksi ja virtaviivaisiksi. Konkurssiasiamiehen apuna toimiva konkurssiasiain neuvottelukunta puolestaan on antanut yhteensä 18 suositusta hyvästä pesänhoito- ja yrityssaneeraustavasta eri osa-alueilla, mikä on yhtenäistänyt menettelytapoja hyvään suuntaan.

Jos kaikissa EU-maissa olisi vastaava maksukyvyttömyysmenettelyjen hallinnon valvontajärjestelmä, valvojat voisivat verkostoitua, hyödyntää toistensa kokemuksia sekä myös toimia neuvovana ja ohjaavana tahona myös rajat ylittävissä maksukyvyttömyystilanteissa. Tämä olisi hyödyllistä, vaikka menettelyissä olisi merkittäviäkin kansallisia eroavaisuuksia.

2. Vaikeuksissa olevien elinkelpoisten yritysten pelastaminen

Kuten perusmuistiossa todetaan, yhtenä esteenä yritystoiminnan onnistuneelle saneeraamiselle on usein se, että maksuvaikeuksista selviytymiseen herätään hakemaan apua liian myöhään. Esimerkiksi taloushallinnon havainnoilla ja oikein ajoitetuilla varhaisen vaiheen neuvontapalveluilla voitaisiin saavuttaa hyviä tuloksia, kuten muistiossa todetaan.

Maksukyvyttömyysmenettelyjä koskevassa keskustelussa tulee usein esille leimaava vaikutus, jonka vuoksi velalliset pyrkivät lykkäämään menettelyihin hakeutumista. Velallisten kynnys ryhtyä toimiin voi kuitenkin olla korkea myös esimerkiksi siksi, että yrittäjä kantaa huolta yrityksen työntekijöistä ja liikeideansa sammumisesta. Olisi merkittävä edistysaskel, mikäli yrityksen toiminnan myymistä liiketoiminnallisena kokonaisuutena kyettäisiin joillakin uusilla keinoilla edistämään.

3. Toinen mahdollisuus

Maksukyvyttömyysjärjestelmän hyväksyttävyyden näkökulmasta on tärkeää, että velkojen järjestely ja ns. uuden alun mahdollisuus annetaan nimenomaan rehellisesti toimineille yrittäjille ja kuluttajille. Konkurssien yhteydessä esiin tulevan talousrikollisuuden torjunnasta on huolehdittava, jotta järjestelmä voi antaa uskottavasti tukensa yrittäjien uudelle alulle. On hyvä, että tämä on nimenomaisesti todettu Suomen kannassa.

4. Velkojen takaisinperinnän tehokkuuden ja tuloksellisuuden lisääminen

Etuoikeusjärjestys ja takaisinsaannit kytkeytyvät tyypillisesti laajemmin koko oikeusjärjestykseen. On varmistuttava siitä, ettei minimistandardeilla tai muilla kaikkia koskevilla periaatteilla heikennetä hyvin toimivaa takaisinsaantijärjestelmäämme.

Konkurssiasiamies Helena Laine